

Voda zaplavila domy, ale odkryla aj ľudské neresti

26. máj 2015 by niekoľko obyvateľov našej obce zrejme najradšej vyškrtklo z kalendára. V tento deň im totiž povodeň zaplavila suterény, pivnice, dvory, či záhrady a spôsobila menšie i väčšie škody. Šarapatu narobili inak nenápadné potôčiky – z Vyšného konca a na Urbárskej ulici. Povodňová vlna prišla náhle, krátko po poludní. „Bordel“, ktorý voda narobila za pár minút, ľudia dávali do poriadku niekoľko dní. Na úprave vodných tokov vodohospodári ešte stále pracujú (k 10.6.). Podobné problémy (menšieho rozsahu) miestne potôčiky spôsobili aj v minulosti, v roku 2001, či 1986. O podrobnostiach májovej živelnéj pohromy sme sa rozprávali so starostom obce Milanom Lištiakom.

• **Živelná udalosť podobného rozsahu sa v našej obci dávno neobjavila. Ako ste túto neobvyklú situáciu zvládli?**

- Prvé informácie o povodni sme dostali okolo 13:30 od občanov, následne sme s niektorými poslancami zmapovali situáciu a na základe vyhodnotených skutočností som o 14:30 vyhlásil tretí stupeň povodňovej aktivity. Na po-

• Mostík a cesta pri pohostinstve „Náš dom“ zmizli pod vodou.

moc sme povolali hasičský záchranný zbor z L. Mikuláša, L. Hrádku, našich dobrovoľných hasičov a zamestnancov odboru krízového riadenia okresného úradu v L. Mikuláši, ktorí tvorili krízový štáb. S nimi sme priebežne vyhodnocovali situáciu na všetkých zaplavených úsekoch. Povolali sme aj jedinú

možnú ťažkú techniku, ktorá sa v našej obci v tej chvíli nachádzala, a to bager firmy Kemstav. Chcem poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nezištne pomáhali postihnutým domácnostiam, hasičom i poslancom, ktorí sa zapojili do pomoci.

(Pokračovanie na nasledujúcej strane)

Otvorili sme studničky a oslávili obecné výročie

...je to len maličká čiastočka zeme, 6000 hektárov važeckého chotára. Naša obec - ktorú vyše 2300 obyvateľov hrdo nazýva svojim domovom - mala „narodeniny“. Oslavovali sme tak, ako káže tradícia – spevom, tancom, našim krásnym folklórom. Tóny važeckých melódii nás preniesli cez dni, roky a stáročia k prameňom našej histórie...

Tradičné podujatie – Jar vo Važci – Otváranie studničiek (na „Ducha“, 24. 5.) bolo tohto roku o niečo slávnostnejšie. Pripomenuli sme si totiž aj 735. výročie prvej písomnej zmienky o našej obci. Program osláv začal neodmysliteľným chorovodom Omilienci, ktorý odštartoval pri penzióne Vi olet. Sprievod prešiel Hlavnou ulicou na Námestie slobody, kde pokračoval

(Pokračovanie na 3. strane)

Voda zaplavila domy, ale odkryla aj ľudské neresti

• Potôčik na ulici Hlavnej sa vylial úplne.

• Pri odstraňovaní následkov povodne pomáhali naši hasiči i občania.

(Dokončenie z predchádzajúcej strany)

• **Najviac postihnutými časťami boli Vyšný koniec, Hlavná ulica, okolie Urbárskej ulice a železničnej trate, Školská a Štúrova ulica. Sú známe výšky škôd na súkromnom, či obecnom majetku?**

- Domácnosti to prevažne postihlo zaplavením suterénov, pivníc, dvorov, záhrad. Výšku škôd súhrnne zatiaľ nevieme vyčíslieť. Na obecnom majetku sme zaznamenali len nepatrné škody. Ešte v ten večer sme so Slovenským vodohospodárskym podnikom – povodie Váhu začali s prípravou popovodňových zabezpečovacích prác, ktoré sa hneď na druhý deň aj rozbehli.

• **Niektorí občania obviňovali obec z nepripravenosti a nezvládnutia situácie. Myslíte si, že opodstatnene?**

- Čiastočne áno, čiastočne nie. Pripúšťam, že možno keby sme mali pripravené vrecia s pieskom, možno by sme zvládli situáciu lepšie a škody by sme eliminovali. Ale na druhej strane, živelná udalosť je nebezpečná hlavne v tom, že

prichádza neočakávane, nedá sa na ňu pripraviť. Je nereálne, aby sme pri každom daždi vyťahovali vrecia s pieskom. Mimochodom, tie sme už objednali, aby sme ich v budúcnosti mohli v prípade potreby použiť. Stále však zostane problém s aktuálnym dostatkom ľudí, ktorí by v danej chvíli mohli byť k dispozícii na vykonanie preventívnych opatrení. Táto povodeň bola extrém, v každom prípade sa z toho poučíme a budeme hľadať možnosti, ako zdokonaľiť našu pripravenosť a tiež dorozumievací a informačný systém v takýchto prípadoch. Hovorí sa, že pred ohňom sa človek skôr uchráni ako pred vodou a o tej bezmocnosti sme sa teraz presvedčili.

• **Aké možnosti majú postihnutí občania, prípadne aj obec, na náhradu škôd?**

- To je individuálne. Náhrada škody sa dá nárokovat' z komerčnej poisťky, ak ju má poškodený uzavretú. Ak nie, môže využiť možnosť uplatniť si náhradu škôd od štátu. Náklady na čistenie vodných tokov tiež prefinancuje štát.

• **Hovorí sa, že všetko zlé je na nie-**

čo dobré. Aj v tomto prípade to zrejme platí, pretože korytá Váhu a potokov dávno neboli takto vyčistené...

- Súhlasím. Niekedy sa veci pohnú dopredu, až keď sa niečo stane. Ale zlé je aj to, že nemôžeme za vzniknuté problémy viniť len prírodu. Je až neuveriteľné, koľko odpadu voda splavila. Najmä z potoka na Vyšnom konci sa pri zabezpečovacích prácach vyťahalo množstvo stavebného odpadu, železa, zeleného odpadu, dokonca i komunálneho odpadu, ktorého pôvodcom sú určite ľudia, pravdepodobne občania našej obce. Preto vyzývam občanov, aby sme si vodné toky udržiavali čisté. Nielen z hľadiska prevencie pred povodňami, ale aj z celkového ekologického hľadiska. Žiadam občanov o spoluprácu, aby nahlásili znečistenie, ak sú jeho svedkami. Ak nepoznáme pôvodcu odpadu, musíme čistiť prostredie na náklady obce. Ale ak odhalíme vinníka, bude potrestaný pokutou, ako sa to už v minulosti v niekoľkých prípadoch podarilo.

Text a foto: mm (Foto aj na str. 12)

Otvorili sme studničky a oslávili obecné výročie

(Dokončenie z 1. strany)

hlavný kultúrny program v réžii predsedníčky MO Matice slovenskej Margity Hybenovej. Vystúpili v ňom deti zo súboru Podkriváňček, FZ Stráne, hostia z Rejdovej (FsK Hôra) a o dobrú zábavu sa postaral ľudový rozprávač Jožko Jožka.

V príhovoroch zaznelo veľa prianí i spomienok. Starosta obce Milan Lištiak vo svojom prejave spomenul prie-

rez históriou obce a vyjadril i nádej na ďalší pozitívny rozvoj: „Našej obci želám, nech ju obchádzajú neduhy, prírodné katastrofy a iné nešťastia. Nech sa stále rozvíja a napreduje. Želám jej pozitívnu energiou nabitých a usmiatech občanov, ktorí dokážu pomôcť jeden druhému, a svetlú budúcnosť.“

Na slávnostiach nechýbala ani delegácia z družobného mesta Blatná. Srdečný pozdrav Važťanom od priateľov

a vedenia mesta odovzdala tajomníčka MsÚ Blatná Jana Kroupová.

...Naša generácia zdedila tento krásny kus zeme nielen preto, aby tu žila, ale aj preto, aby ho chránila a zveľadľovala. Minulosť je istá, na nej sa nedá nič zmeniť. Ale na budúcnosti je krásne to, že si ju môžeme tvoriť sami. Vytvoorme si teda to najlepšie miesto pre život, ktoré s radosťou považujeme za svoj domov... Text a foto: mm

(Fotogaléria na str. 12)

Dve výstavy v galérii

Galéria Jana Hálu cez leto opäť ožije. Vlastne – už to nie je galéria, ale Dom Jana Hálu. Premenovanie objektu je podľa riaditeľky Galérie P.M.Bohúňa v L. Mikuláši Aleny Chebeňovej (ktorá spravuje aj našu galériu) logickým vyústením súčasnej situácie. „Uplynulo už 10 rokov od krádeže 26 olejomalieb, dvoch litografií a dvoch kresieb, čím bola spôsobená škoda takmer 25 miliónov vtedy ešte slovenských korún. Nejedná sa ale len o finančnú škodu, ale najmä o škodu spoločenskú. Po desiatich rokoch márneho pátrania sme sa rozhodli premenovať galériu na Dom Jana Hálu. Radi by sme ľuďom otvorene hovorili, čo sa stalo a čo tu vo Važci nájdú. Pretože aj prísť do Domu Jana Hálu má svoj význam, aj keď nateraz nebude mať štatút galérie,“ vysvetlila A. Chebeňová.

V letnej sezóne každoročne vo Važci sprístupňujú rôzne výstavy. Tohto roku sú v Dome Jana Hálu nainštalované až dve expozície. Vernisáž sa konala v rámci slávnosti Jar vo Važci, 24. mája. Návštevníci môžu počas celej sezóny obdivovať diela Jana Hálu v rámci expozície „Prelúdium“ a netradičné obrazy maľované hlinou mladého autora Gabriela Kuráka, ktorý sa tiež nechal inšpirovať Hálovou tvorbou. „Hála je môj vzor nielen maliarsky, ale aj ľudsky. Napríklad aj tým, že sem prišiel na jeden mesiac a zostal tu celý život. Vaša ľudová kultúra, ktorá žije dodnes, je aj pre mňa nevyčerpatelným zdrojom inšpirácie,“ dodal autor.

• Gabriel Kurák, ktorý maľuje obrazy hlinou, vyzdvihol oddanosť našich občanov udržiavať tradície stále živé.

Výstavy sú prístupné do 30. septembra počas sezónnych otváracích hodín: utorok – streda od 10:00 do 13:00, štvrtok – sobota od 13:00 do 16:00. V inom čase si môžete prehliadku dohodnúť na telefónnom čísle 0904 860 785. (red)

Foto: mm

Vyzdobené priedomia reprezentovali

Vedenie obce si dovoľuje vysloviť poďakovanie všetkým, ktorí sa pričínili o zdarný priebeh osláv – či už účinkujúcim, organizátorom, ale aj občanom a organizáciám, ktorí sa zapojili do chorovodu Omilienci. Teší nás, že na Hlavnej ulici, ktorou prechádzal sprievod, si obyvatelia vyzdobili svoje domy a priedomia a ponúkali divákovi a hosťovi aj chutné občerstvenie. Veríme, že takáto forma prezentácie je nielen atraktívnou ukážkou tradičnej kultúry, ale aj vrúcnej a pohostinnosti Važťanov. Dúfame, že aj v budúcnosti sa pri organizovaní rôznych obecných slávností budeme môcť spoľahnúť na spoluprácu s občanmi.

Foto: mm

Staňte sa súčasťou najväčšieho digitálneho archívu tradičnej ľudovej kultúry na Slovensku

Máriu Palásthyovú, choreografku folklórneho súboru Váh z Liptovského Mikuláša a predsedníčku Okresného poradného zboru pre folklór v Liptovskom Mikuláši poznajú naši folkloristi už dlhé desaťročia. Pomáha folklórnej skupine či detskému súboru pri príprave na folklórny festival vo Východnej, alebo pred súťažami. Do konca tohto roku ju budeme častejšie stretávať vo Važci ako navštevuje niektoré domácnosti vyzbrojená fotoaparátom, notesom, kamerou... Opýtali sme sa, prečo?

• Pani Palásthyová, pokúste sa pár slovami priblížiť projekt Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry.

- Iniciátorom a nositeľom projektu „Tradičná ľudová kultúra Slovenska slovom a obrazom“-elektronická encyklopédia, je Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru (CTEK) pri Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve (SLUK). Jeho činnosť sa sústreďuje na

dokumentovanie, uchovávanie a spracovanie javov tradičnej ľudovej kultúry, ich inventarizáciu a sprístupňovanie. V rámci projektu je na rok 2015 vytvorená sieť spolupracovníkov po celom Slovensku. Ja som jednou z nich (zoznam nájdete na www.ludovakultura.sk).

• Čo všetko vyhľadáвате?

- Môžem povedať, že všetko, čo súviselo so životom Važca v minulosti. Sústreďujem sa hlavne na tradičný odev a účes, pracovné postupy a náradie, zvyky, tradičné jedlá a ich recepty, samozrejme aj ľudový spev, tanec, hudba – tu ale ide o staršie záznamy napr. zo zábav, svadieb, nie z vystúpení. Tiež, rukopisy, napr. zápisy svadobných vinšov, koledy a iné písomnosti, ktoré nie sú registrované v knižniciach a majú významnú hodnotu pre informácie o TLK. Dôležité je aj zachovať krásnu melodiku važtianskeho nárečia aj spôsob vyjadrovania sa, legendy, rozprávky, príslovia a porekadlá...

• Ako vám môžeme pomôcť?

- Nazrite do svojich domácich archívov. Vlastníte alebo viete o niekom, kto vlastní fotografie, videonahrávky, filmové pásy, audio nahrávky, písom-

nosti, alebo zaujímavé predmety s tematikou tradičnej ľudovej kultúry? Objekty, ktoré poskytnete, budú digitalizované buď priamo u vás doma, prípadne v Centre pre tradičnú ľudovú kultúru. Objekty vám vrátíme a následne sa uskutoční ich spracovanie. V digitálnej podobe budú doplnené do digitálneho fondu tradičnej ľudovej kultúry. Všetky materiály budú bezplatne prístupné širokej verejnosti. Pri každom objekte bude informácia, od koho sme materiál získali. Všetky informácie a materiály, ktoré poskytnete, sa v digitálnej podobe stanú aj súčasťou archívu vašej obce.

• Ako sa s vami môžeme skontaktovať?

- Jednoducho, buď priamo u pani matrikárky Adriany Ilavskej, alebo cez známych folkloristov - Margitu Hybenovú, Michala Kapasného, či Annu Kleinovú, ktorí ma budú informovať. Rada prídem. A tým, u ktorých som už bola, veľmi pekne ďakujem za ochotu a čas, ktorý sme spolu prežili nad starými fotografiami, spomienkami. Našťastie, je ešte veľa toho, čo sa nestihlo vyhodíť, spáliť, zabudnúť. (red)

SLUK Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru

Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry

Staňte sa súčasťou najväčšieho digitálneho archívu tradičnej ľudovej kultúry na Slovensku!

OPIS MINISTERSTVO KULTÚRY A OCHRANY NÁRODNEJ KULTÚRY

Najlepší je važecký syr

Syr a ďalšie výrobky z važeckého družstva patria medzi najlepšie a najchutnejšie v Liptove. Vyplyva to z výsledkov súťaže, ktorá sa uskutočnila ako sprievodné podujatie Ovčiarkej nedele (24. 5.) v skanzene v Pribyline. PD Važec si odnieslo vynikajúce prvé miesto za svoj hrudkový ovčí syr vo verejnej súťaži v kvalite výrobkov zo 100 % ovčieho mlieka.

V konkurencii medzi dvanástimi výrobcami sa výrobky z Važca nestratili ani v ďalších kategóriách. Ovčí hrudkový syr chutil aj porote zloženej z odborníkov, ktorí mu udelili štvrté miesto. Ovčiu bryndzu označili odborníci ako šiestu najlepšiu, rovnako aj miniparenicu v kategórii ovčích špecialít. Celkovo sa na súťaži hodnotilo 53 vzoriek syrových výrobkov.

Riaditeľka PD Važec Petra Maláková považuje dobré výsledky za príjemné ocenenie odvedenej práce: „Poctivá a tvrdá práca sa vyplatila. Sme na našich úsilových pracovníkov veľmi hrdí.“

Važeckí poľnohospodári získali v máji aj ďalšie ocenenia, pretože si počínali veľmi dobre v previerkach pripravenosti hasičských jednotiek poľnohospodárskych podnikov. V rámci okresu L. Mikuláš získali druhé miesto a za Liptov tretie miesto. „Tieto ocenenia síce priamo nesúvisia s poľnohospodárskou produkciou, ale bez dostatočnej pripravenosti a pohotovosti v prípade požiaru alebo záplavy by sme naše výrobky ani nemohli vyrobiť. A opäť patrí vďaka našim úžasným zamestnancom,“ dodala riaditeľka. (mm)

Po stopách Jána Kováča

V piatok 8. mája sa farníci z Východnej a Važca vybrali po stopách katolíckeho kňaza Jána Kováča – posledného „piráta krásy“ (skupina básnikov, pozn. red.), ktorý pôsobil v susednej Východnej úctyhodných 55 rokov (1943 – 1998) a bol priateľom važeckého kňaza a básnika Janka Silana.

Cieľom cesty bol rodný kraj Jána Kováča – Prievidza a okolie. Prvou zastáv-

kou bol piaristický kostol v Prievidzi. Okrem nádherného interiéru kostola mali farníci možnosť zhliaďnuť aj podzemnú kryptu s chodbami ukončenými tajomným rázcestím. Chodby dnes už ďalej nevedú, ale kedysi sa podzemím údajne dalo dostať jedným smerom na Bojnický zámok a druhým smerom na cintorín.

Farníci si tiež prezreli priestory základnej školy a gymnázia, kde Ján Kováč študoval. Potom sa presunuli do Zemianskych Kostolian – rodiska Jána Kováča, kde si prezreli miestny kostol a navštívili aj hroby kňazových rodi-

čov. Nasledovalo zastavenie v Skačanoch. Tamajší kostol bol miestom, kde mal kňaz Ján Kováč primície – svoju prvú svätú omšu. Tentokrát tu omšu venovanú Jánovi Kováčovi odslúžili súčasný správca farnosti vo Východnej Stanislav Misál a správca farnosti z Važca Cyril Hamrák. Na organe hral kantor Peter Bartek.

Po svätej omši prijali farníci pozvanie na priateľské posedenie, ktoré pre nich pripravili príbuzní Jána Kováča. Pred spiatočnou cestou si pútnici stihli prezrieť aj bojnickú zoologickú záhradu.

Text a foto: mm

Spomínali na Silana

V sobotu 16. 5. sme sa stretli na bohoslužbe za Jána Silana pri príležitosti 31. výročia jeho úmrtia. Svätú omšu podľa tradície celebroid Val. Stanislav Misál, správca farnosti Východná. Potom sme sa odobrali na cintorín, kde sme si uctili Silanovu pamiatku kvetmi, piesňou a modlitbou. Záver stretnutia sa niesol v duchu spomienok na minuloročné oslavy storočnice kňaza a básnika. Zúčastnení si prezreli krátky film, ktorý zachytáva túto slávnosť. Bodkou za priateľským stretnutím bolo posedenie s občerstvením v jedálni Diecézneho centra vo Važci.

(rk)

Foto: mm

Láska

*Je ešte láska na svete, plamienok žiariaci v zraku?
Úprimné oči usmiate a čisté čelo bez mraku?*

*Chcel by dnes stretnúť na ulici ženu, či muža takého,
by mu kvitol úsmev v líci a bol daný pre každého.*

*Pohľad láskavý, hrejivý, nestojí žiadne peniaze,
no veľké robí divy, búra medzi nami hrádze.*

*Tiež srdečné slovo milé vie zobudiť spiace srdce,
zabudnuté dobré chvíle a ničivej zbaviť hrdze.*

*To však dokáže len láska a tej je už dneska málo,
Je jak odmietnutá kráska, ktorej ľudstvo sa vysmialo.*

*Vyrieknuté slovo strmé môže zraniť jak ostrý nôž.
Nepokojom tuho drme, nelásky je hneď plný kôš.*

*Je možné čeliť útokom, čo citlivé srdce ničia?
Slovo láska stojí bokom, útechy mu nedožičia.*

*Pohladi ni hore nad obzor. Odtiaľ Ti príde pomoc vždy.
Láska priletí z Božích hôr, osvetlí tmavé, čierne dni.*

Milan Hyben

V skratke...**OPRAVA CESTY**

Slovenská správa ciest upozorňuje motoristov na čiastočnú uzávierku cesty 1/18 v úseku od výjazdu z obce po odbočku k chatovej osade Pod Kopou v súvislosti s realizáciou veľkoplošnej opravy spomínaného úseku cesty. Uzavretý bude vždy len jeden jazdný pruh v úseku maximálne 300 metrov. Cestná premávka bude počas asfaltovania regulovaná a usmerňovaná do jedného jazdného pruhu. Predpokladaný termín ukončenia prác je 19. jún (prípadne náhradný termín – 24. jún).

KNIŽNICA V LETE

Pre priaznivcov literatúry a milovníkov kníh máme dobrú správu. Obecná knižnica bude svojim čitateľom k dispozícii aj počas letných prázdnin. Doteraz v letných mesiacoch obecná knižnica fungovala v obmedzenom režime. Toto leto v snahe vyjsť v ústrety čitateľom bude knižnica otvorená častejšie, konkrétne v stredu od 9:00 do 12:00 a v piatok od 17:00 do 19:00.

**OBEČNÉ VYSIELANIE
ZRUŠENÉ**

Obecné vysielanie, v ktorom ste mohli sledovať záznamy z kultúrnych podujatí v obci, je zrušené. Momentálne budú na informovanie o dianí v obci slúžiť len obecné noviny, ktorých periodicita sa zmenila zo štvrťročníka na mesačník.

**KONTAJNERY NA ZELENÝ
ODPAD**

Biologicky rozložiteľný odpad (pokosenú trávu, drobné kry) môžu občania vyviezť do veľkoobjemových kontajnerov. Nachádzajú sa pri vstupnej bráne miestneho cintorína a sú označené zelenou farbou. Zelený odpad bude ďalej spracovávaný (výroba kompostu), preto je nevyhnutné, aby sa do kontajnerov nedostal žiaden iný odpad! Kontajnery sú z tohto dôvodu monitorované kamerovým systémom. Odvoz a spracovanie odpadu zabezpečujú Technické služby mesta Svit na základe zmluvy s obcou. (red)

**Píšte, čítajte,
mailujte...**

Opustená sirota...**Napísali nám**

Som rád, že jedno sa nám Važťanom uprieť nedá a to našu, povedal by som, už povestnú pracovitost'. Veď každá generácia niečo zanechala, či už je to kostol, školy, „Náš dom“, „chudobienec“ alebo obecný úrad. Moja generácia môže byť právom hrdá na to, že v roku 1984 bola v našej obci daná do užívania ustanovená slúžiaca na výchovu našich malých ratolestí - materská škola. S pomocou vedenia vtedajšieho Miestneho národného výboru, sme si ju vybudovali my, občania, v tzv. akcii „Z“ (to „zetko“ znamenalo, že to bolo zadarmo). Všetci rodičia tu pracovali dobrovoľne, bez nároku na finančnú odmenu a veľkou mierou prispeli, že sa táto dobrá vec podarila. Listoval som vo svojom súkromnom archíve a našiel som tam túto vinšovačku, už zapadnutú prachom, ktorú som napísal pri jej dvadsiatom výročí:

*Už je tomu rokov dvadsať,
čo v akcii „Z“ šli sme stavať
s chuťou, skromne, bez tresku,
našu škôlku materskú!*

*Všetko išlo jak po masle,
miesta v nej je aj pre jasle.
Veľmi sme sa potešili,
keď slávnostne ju otvorili!*

*Veď táto krásna, biela „dáma“
o deti sa nám postarala.
Keď teraz do nej rodič vkročí,
vidí radosť detských očí!*

*Personál ten jedným dychom,
vraví dobre, že sme pri tom!
Takto prešli šťastné roky,
no zasiahli ju aj zlé kroky!*

*Jedného dňa, pekne krásne,
zrušili sa detské jasle!
Hľadajte si ženy prácu,
štat ide šetriť svoju kasu!*

*No a malé „bambuliatka?“
tie nech doma mama hladká!
Čas ten beží a moja ruka
vodí tam už nášho vnuka!*

*Starne nám aj naša „dáma“,
omietka z nej opadáva!
Treba jej dať nový šat,
len peniaze, kde na to vziať!*

*So školami je tak všade,
vravia k tomu na úrade.
Naša prešla pod obec,
len či zmenám je koniec!*

*Zvyšujú sa poplatky,
deti šantia u babky.
A tak ich je stále menej
v škôlke našej ohrozenej!*

*Poprajme jej teda svorne,
detského smiechu, nech je v nej hojne!
Nech nám stále už len kvitne
a nech nám nikdy nezanikne!*

Vtedy som, samozrejme, nevedel, že onedlho sa Materská škola presťahuje do dôstojných priestorov novej Základnej školy. Stará budova ostala opustená a stále čaká, akoby na ďalšiu akciu „Z“! Jej momentálny stav je naozaj žalostný. Ako to už býva, nahlodal ju zub času, ale aj chamtivé ruky niektorých našich obyvateľov, ktorí zdevastovali okná, dvere a odmontovali a ukradli všetko čo sa dalo aspoň trochu speňažiť. Zámer ešte bývalého vedenia našej obce o celkovú rekonštrukciu tejto budovy treba len pochváliť. Jedná sa však o projekt náročný na financie. Priestory by tam mali byť pre lekárov, poštu, obecný úrad, knižnicu, spoločenskú miestnosť, zasaďku a v samostatnej budove by vznikli byty na bývanie. Pevne verím, že nové vedenie našej obce, bude v tomto projekte pokračovať a táto schátralá budova sa tak stane znovu dôstojnou dominantou v našej peknej podtatranskej dedine, na ktorú budeme všetci hrdí, tak ako pred 30 rokmi, keď sme si ju slávnostne pokrstili.

Ján Profant

V turnaji mariášistov o pohár starostu

23. mája 2015 sa v budove Kongresového centra vo Východnej konal 7. ročník Turnaja v mariáši o pohár starostu obce. Zúčastnilo sa ho 22 hráčov (Východná, Važec, Štrba, Kežmarok, Spišská Belá). Turnaj zahájil starosta obce Východná Juraj Blaško. Víťazstvo a s ním aj putovný pohár si odniesol Ján Šerfel zo Štrby, na druhom mieste sa umiestnil Jozef Vasilík z Kežmarku a tretí bol Jozef Doviak tiež z Kežmarku. Z našich hráčov sa najlepšie umiestnil Ivan Jacko, ktorý skončil na štvrtom mieste. Mariáš sa vo Važci súťažne venuje 14 hráčov, ktorí sa pravidelne stretávajú na piatkových miniturnajoch.

Na Bielu sobotu (4. 4.) sa aj vo Važci uskutočnil „veľký“ turnaj v mariáši o pohár predsedu PD Važec (uskutočnil sa v priestoroch družstva). Zúčastnilo sa ho 33 hráčov, z toho 13 domácich. Najlepšie z našich sa umiestnil Ivan Rysuľa, ktorý si vybojoval druhé miesto.

Všetkým priaznivcom tejto kartovej hry oznamujeme, že stále prebieha 2. ročník Podtatranskej ligy medzi obcami Východná, Važec, Štrba. Hráva sa raz do mesiaca a to v piatok o 18.00 hodine postupne v týchto troch obciach. Kto má záujem a chuť si zahrať, môže sa prihlásiť u Rastislava Bartka alebo Ivana Jacka. Tešíme sa na nových hráčov. (red)

Napredovaniu obce pomáhajú aj občania

Obec Važec, ako člen Miestnej akčnej skupiny Horný Liptov, v týchto dňoch spolupracuje na vytváraní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu na roky 2015 až 2022. Dokument slúži nielen na vytýčenie zámerov ďalšieho rozvoja obce, ale je aj nevyhnutným podkladom pri získavaní finančnej podpory zo štátnych dotácií alebo fondov EÚ.

„Plán rozvoja za našu obec bude obsahovať konkrétne zámery, ktoré chceme v obci uskutočniť – rekonštrukcie, občianska vybavenosť, technická infraštruktúra a podobne. Chceme, aby tieto plány čo najviac vyhovovali požiadavkám občanov, preto sme sa rozhodli urobiť prieskum formou dotazníkov, aby sa občania mohli konkrétne vyjadriť, čo im v obci chýba. Do programu potom zahrnieme veci, o ktoré ľudia prejavujú najväčší záujem,“ vysvetlila koordinátorka PHSR Stanislava Rysulová. Po spracovaní a vyhodnotení dotazníkov vám v budúcich novinách prinesieme prehľad výsledkov. (mm)

Úspech folklóristov v Liptovských Sliachoch

Po troch rokoch sa opäť stretli aktívne folklórne skupiny z regiónu Liptov, ktoré už desiatky rokov svojou činnosťou uchovávajú a šíria ľudové tradície svojich obcí na regionálnej súťažnej prehliadke Nositeľia tradícií v Liptovských Sliachoch.

V prvú májovú nedeľu sa tu stretlo sedem folklórnych skupín z horného,

stredného i dolného Liptova. Vo vystúpeniach priblížili zvyky a tradície svojich obcí, ktoré sa viažu k rôznym životným udalostiam, či obdobiam roka. Na prehliadke nechýbali ani folklóristi FZ Stráne z Važca, ktorí svojim prejavom zaujali odbornú porotu natoľko, že si vyslúžili umiestnenie v zlatom pásme (za okres L. Mikuláš spolu s FSK Kri-

ván z Východnej) a tým si zabezpečili priamy postup na krajskú prehliadku do Habovky (14. 6.).

Súčasťou prehliadky bola aj krajská súťažná prehliadka sólistov tanečníkov Šaffova ostroha. Podujatie pripravili Liptovské kultúrne stredisko a obec Liptovské Sliache s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. (red)

Spomíname na výročie oslobodenia

V týchto májových dňoch, keď si pripomíname 70. výročie oslobodenia našej vlasti, zalistovala som v rodinnom albume, kde je umiestnená fotografia ruského vojaka, ktorý drží na rukách môjho brata Dušana, ktorý mal vtedy 3,5 roka. Fotografia, okrem mnohých iných, zhotovil môj otec František Havránek v marci 1945, keď ruskí vojaci boli asi tri týždne vo Važci na odpočinku a zotavení sa po ťažkých bojoch pri Liptovskom Mikuláši. U nás v dome vtedy bolo ubytovaných asi 20 vojakov a dôstojníkov.

Vojak na fotografii sa volal Vasilij

Kuznecov. Bol z Leningradu. Moji rodičia si ho veľmi obľúbili pre jeho skromnosť a priateľskú povahu. Pretože sme mali jeho presnú adresu bydliska, v roku 1984 som sa ho prostredníctvom Červeného kríža a Rádia Moskva snažila vypátrať, no bezvýsledne. Neozval sa, ani nikto z jeho príbuzných.

Som matka, babička a mojím jediným želaním je, aby sa časy vojny nikdy neopakovali. Aby sa matky nemuseli báť o svoje deti, aby žiadna matka nestratila svojho syna, aby bol na celom svete pokoj a mier.

Blažena ŠTEUČEKOVÁ

Koniec vojny si pripomínala aj politická elita

Celonárodné oslavy 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny (8. mája) prilákali tisíce ľudí zo všetkých kútov Slovenska do Liptovského Mikuláša.

Na tamajšom cintoríne Háj Nicovô, kde je pochovaných takmer 1400 vojakov 1. československého armádneho zboru, sa zišli najvyšší predstavitelia štátu, medzi ktorými nechýbal prezident SR Andrej Kiska, predseda Národnej rady Peter Pellegrini, či premiér Ró-

bert Fico, ministri, diplomati, vojnoví veteráni i široká verejnosť, aby položením vencov vzdali hold obetiam druhej svetovej vojny. Najvyšší štátni predstavitelia zároveň vzdali úctu i priamym účastníkom oslobodzovacích bojov, ktorí sú ešte živými svedkami vojnových hrôz a utrpenia. V Liptovskom Mikuláši si jedenásť takýchto veteránov prevzalo z rúk ministra obrany SR Martina Glváča pamätné medaily.

Jedným z ocenených veteránov bol

i občan Važca – dlhoročný predseda základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Vladimír Šípka, ktorý je už len jediným žijúcim odbojárom v našej obci.

Nielen jeho prianím, ale aj ostatných, ktorí na vlastnej koži pocítili pazúry fašizmu, určite je, aby sa nezabúdalo na neľudskosť a hrôzu svetového konfliktu. Musia ostať v pamäti ďalších generácií ako veľké varovanie a smrťou poznačené ponaučenie.

Oslavy oslobodenia pokračovali aj v centre Liptovského Mikuláša, kde bol pre širokú verejnosť pripravený bohatý kultúrny program, showprogram vojakov čestnej stráže OS SR, ukážky práce kynológov a výstava vojenskej techniky. **(red)**

Pamätnú medailu k 70. výročiu Slovenského národného povstania a skončenia druhej svetovej vojny zriadil a svojím rozkazom udeľuje minister obrany Slovenskej republiky Martin Glváč. Medaily boli postupne slávnostne odovzdávané v jednotlivých slovenských regiónoch aj v spolupráci so samosprávami, štátnou správou, Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov či ďalšími organizáciami. Dovedna v rámci Slovenska ju prevzalo viac ako 1 700 odbojárov, pričom ocenení sú všetci žijúci účastníci protifašistického odboja.

• Minister obrany SR Martin Glváč odovzdáva pamätnú medailu Vladimírovi Šípkovi.

Záhradou poznania od Šumavy k Tatrám

4. mája 2015 skončila tretia časť šesťročného ekologicko-osvetového projektu mesta Strakonice „Záhradou poznania 2013 – 2018“, pod názvom Putovanie maľovanou krajinou. Bolo venované významným maliarom, ktorí žili a tvorili v juhočeskej krajine Prácheňska. Praktická časť projektu spočívala vo výsadbách pôvodných odrôd ovocných drevín v dvadsiatich obciach, v ktorých si pamätným zastavením pripomenuli maliarske osobnosti. Teoretická časť, poňatá ako súťaž pre školy a verejnosť, priniesla v desiatich internetových reportážach mnoho zaujímavostí a informácií.

Medzi najznámejšie patria životné osudy významného českého maliara Jana Hálu. Narodil sa v juhočeskej Blatnej na Strakonicku, ale po okúzení slovenskou podtatranskou prírodou sa natrvalo usadil vo Važci pod Kriváňom. Medzinárodný dosah projektu, výročie narodenia majstra Hálu (125 rokov) i pozvanie z obce Važec, boli inšpiráciou na návštevu Slovenska. V dňoch 27. až 29. apríla ju uskutočnili zástupcovia mesta Strakonice z odboru životného prostredia mestského úradu.

Hostí zo Strakoníc prijal zástupca starostu Miroslav Ilavský (foto vpravo hore) a po oficiálnych úlohách absolvovali prehliadku obce a jej krás. Navštívili základnú školu, drevenicu J. Hálu a galériu, Múzeum ľudových tradícií, evanjelický kostol i važeckú jaskyňu.

Zástupcovia mesta Strakonice Jaroslav Brůžek a Miroslav Šobr zhodnotili návštevu Važca ako vydarenú a obohacujúcu a vyjadrili presvedčenie, že v budúcnosti sa nájdu príležitosti aj na ďalšiu vzájomnú spoluprácu.

„Srdečné prijetí, milí lidé, krásné barevné místní kroje a okouzující krajina pod Kriváněm, s panoramatem Vysokých Tater a protékajícím, ještě malým Váhem, zbylé dřevěnice po obrovském požáru, který roku 1931 zničil většinu Važce... Tady jsme pochopili, proč Janu Hálovi stačilo několik vteřin pohledu z vlaku, aby se do této krajiny navždycky zamiloval a strávil tu více než třicet let života...“

Velmi děkujeme paní průvodkyni v Hálově dřevnici za vyčerpávající informace, písničku při předání i za vzpomínku na dávnou kamarádku z Važce, malířovu dceru. Snad jsme ji i pracovníky obce, připravující k letošnímu výročí publikaci, potěšili, když se nám téměř obratem podařilo s touto přítelkyní, donedávna žijící a pracující ve Strakonících, telefonicky spojit. Po informaci, že

stojíme ve Važci, v domku jejího tatínka, jen těžko skrývala slova dojetí...

Kromě pamětního listu jsme do Važce přivezli i malý dárek. Tři jablůňky starších odrůd, typických pro Prácheňsko, které žáci zdejší základní školy vysadí a budou se o ně starat. V sadu u Hálovy dřevnice. Jablka poznání symbolicky spojí dvě nádherné krajiny. Jihočeské rybníkaté Blatensko a rázovitý podtatranský Liptov. A možná, že od teď, už řada českých turistů, mířících do oblačných tatranských výšek, ve Važci zastaví. Nejen kvůli krápníkové jeskyni s jeskynním medvědem, ale připomenout si českého malíře a bohatý folklorní život povážské dědiny, kde obyčejní lidé vždycky měli stejné starosti a radosti, jako u nás v Čechách...

Ing. Jaroslav Brůžek
Ing. Miroslav Šobr

Priložme ruku k dielu

Vedenie obce pripomína občanom, že v zmysle platného všeobecne-závazného nariadenia sú povinní upravovať a udržiavať priestranstvo pred i v bezprostrednom okolí svojich domov. Táto starostlivosť zahŕňa napríklad aj kosenie a čistenie. Splnením si tejto základnej povinnosti docielime krajšiu obec a obecní koscí sa postarajú o ďalšie plochy verejného priestranstva.

Za verejné priestranstvo sa podľa VZN považujú všetky verejnosti prístupné pozemky v obci (obecné ko-

munikácie, chodníky, priestor okolo nich po hranicu vlastníckeho pozemku, priestor okolo potokov, mosty, športoviská). Vlastníci a užívatelia nehnuteľností, domov, pozemkov a dočasných stavieb, ktoré hraničia s verejným priestranstvom (alebo chodníkom), sú povinní pravidelne čistiť toto verejné priestranstvo (chodník). Čistenie chodníkov a verejného priestranstva pred a okolo obchodných prevádzok je povinnosťou ich vlastníkov a zamestnancov.

(red)

24 nových škôlkarov

V školskom roku 2015/ 2016 materská škola zaevidovala 28 nových žiadostí detí, z toho bude prijatých 24 detí, štyri deti prijaté nebudú. Od septembra budú otvorené dve triedy materskej školy s počtom detí 48 s využitím navýšenia počtu podľa § 28 ods. 10 školského zákona o tri deti na triedu.

❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖

DEŇ MATIEK

Všetky kvety do rúk mamy
skladám ako drahokamy.
Za jej lásku plnú nehy,
za zelené detské brehy.
Za jej štedrosť, starosť v hlave,
za dni šťastné, za dni hravé.
Za rozprávky nad kolískou,
za to, že vždy stojí blízko.

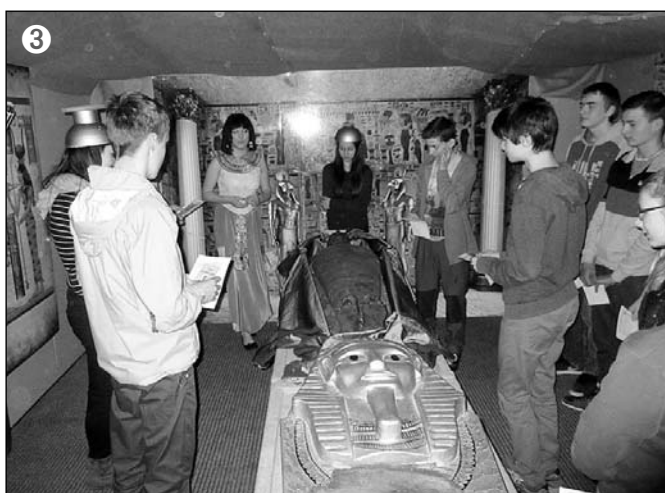
• Pestrý a dojímavý program ku Dňu matiek pripravili pre svoje mamičky deti z jednotlivých tried základnej školy, školského klubu a na krásny sviatok nezabudli ani v materskej škole.

UČENIE ZÁŽITKAMI

Staré známe „lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť“ určite platí aj pri získavaní vedomostí a nových skúseností. Žiaci zo základnej školy za posledné týždne absolvovali viacero netradičných a zaujímavých aktivít. Navštívili separačnú halu a získali prehľad o separovaní odpadu a moderných technológiách, ktoré zabezpečujú zvýšenie množstva vyseparovaných zložiek odpadu na recyklačné účely (foto 1). Pri príležitosti Dňa Zeme upratovali a čistili okolie školy a za odmenu mali možnosť spoznať z blízka naše dravce (foto 2). A dokonca sa preniesli v čase do doby starovekého Egypta. V rámci interaktívnej prednášky Tajomstvá faraóna (RGB Liptov v L. Mikuláši) počas zážitkového programu s animátorom navštívili egyptskú hrobku, zažili rituál mumifikácie a vázenia duší (foto 3).

(red), foto: archív ZŠ

Škôlkari objavujú svet z každej strany

DEŇ DETÍ

Tento rok sa deti premenili na rozprávkové bytosti a spolu s pani učiteľkami prišli vyobliekané ako postavičky z rozprávok. Deti súťažili v rôznych športových disciplínach a po úspešnom zvládnutí všetkých disciplín sme sa presunuli do átria v priestoroch školy, kde na nás čakalo prekvapenie v podobe nových hračiek. Bola tam trampolína, šmýkačky, podliezačka, lopty s basketbalovým košom. Tieto pomôcky sme získali z projektu MRK2, do ktorého je zapojená materská škola a budeme ich naďalej využívať počas aktivít vonku.

❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖

U HASIČOV ①

„Ujovia“ hasiči privítali deti zo škôlky vo svojich priestoroch. Urobili si exkurziu po zbrojnici a pre deti mali pripravené súťaže- striekali hadicou na terč. Deti si mohli vyskúšať a sadnúť si do hasičských áut, trúbili, húkali aj blikali. Z tohto mali deti najväčší zážitok. Na záver každý dostal od hasičov sladkú odmenu.

MALÍ RECITÁTORI ②

Lukáš Halčín, Andrea Fiamčíková a Timea Fiamčíková sa zúčastnili na recitačnej prehliadke „Mám básničku na jazyčku“ v MŠ Kráľova Lehota. Za pekný prednes si domov odniesli diplom aj sladkú odmenu.

O ZVIERATKÁCH

V našej škôlke sme privítali pracovníčku Národného parku Nízke Tatry, ktorá deťom zaujímavou formou priblížila vtáčí svet. Dozvedeli sme sa veľa nového a vypočuli sme si aj zvuky rôznych vtáčikov. Navštívil nás aj imitátor zvierat. Pútavou a zaujímavou formou napodobňoval rôzne zvieratká zo zoologickej záhrady.

V KNIŽNICI ③

S deťmi z materskej školy sme navštívili obecnú knižnicu, kde sme sa zoznámili s publikáciami rôznych žánrov. Pani učiteľky mali pripravenú jednu z rozprávok, ktorú deťom prerozprávali a zahrli divadielko. Niektoré deti priestory knižnice poznajú, pretože ju navštevujú s rodičmi. Poznanie nového prostredia deti zaujalo. (mš), foto: archív MŠ

Ocenili naše lyžiarske esá

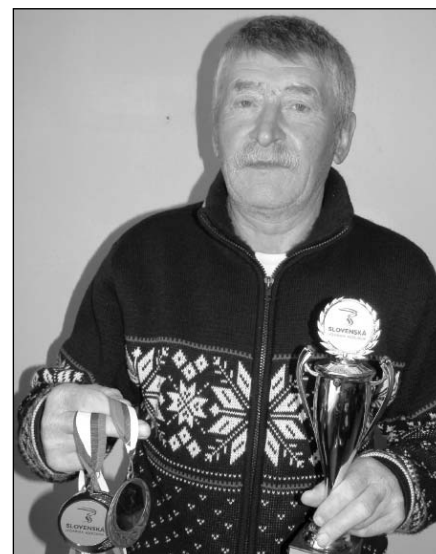
Po úspešnej zimnej sezóne pribudli našim lyžiarom ďalšie trofeje do zbierok. Zo slávnostného vyhodnote-

nia Slovenského pohára v behu na lyžiach za sezónu 2014/2015, ktoré pripravili Slovenská lyžiarska asociácia v spolupráci s mestom Levoča (8. mája v Mestskom divadle v Levoči), si priniesli najvyššie ocenenia Vladimír Bartko a Sebastián Ilavský. V. Bartko sa stal celkovým víťazom Slovenského pohára v kategórii veteránov a Sebastián Ilavský v kategórii žiaci (10 - 11-roční).

Mladý nádejný lyžiar získal po uplynulej vydarenej sezóne (viacnásobný majster Slovenska, článok o ňom sme uverejnili vo Važeckých novinách č. 2/2015) aj ďalšie ocenenia. Zo Sielnice si doniesol trofej za celkové víťazstvo v biatlone – Viessmannov pohár 2014/2015 v kategórii žiaci. Keďže vo Važci momentálne nepôsobí profesionálny lyžiarsky klub, Sebko preteká za

Štrbu. Za svoje úspechy získal v Štrbe ocenenie Športovec roka 2015. (mm)

Foto: mm, archív

...z povodne

• Rázcestie na Vyšnom konci.

• Okolie železničnej trate.

• Urbárska ulica.

Otvorili sme studničky

• FSK Hôra z Rejdovej.

• DFS Podkriváňček.

• Vážťianky na priedomí.